

Spis treści

Od Wydawcy	7
Drodzy Uczniowie! Drodzy Nauczyciele – Izabela Lewandowska	10

Rozdział I. Pradzieje ziem pruskich – Mirosław Janusz Hoffmann

1. Epoka kamienia na ziemiach pruskich (XIV tys. – XVII w. p.n.e.)	14
2. Kultura i osadnictwo południowo-wschodniej strefy nadbałtyckiej w epoce brązu (XVI–VII w. p.n.e.)	22
3. Zachodni Bałtowie we wczesnej epoce żelaza (VII–I w. p.n.e.)	26
4. Ziemie pruskie w pierwszym tysiącleciu naszej ery	30
5. Prusowie w orbicie handlu bałtyckiego	36
6. Prusy i Prusowie we wczesnym średniowieczu	42
7. Gospodarka i religia Prusów w wiekach VII–XIII	50

Rozdział II. Średniowiecze na ziemiach pruskich (wieki X–XV)

– Iwona Gancewska, Jan Gancewski

1. Chrystianizacja Prusów	60
2. Ekspansja terytorialna zakonu krzyżackiego	66
3. Wielka wojna zakonu krzyżackiego z Królestwem Polskim. Bitwa pod Grunwaldem	76
4. Wojna trzynastoletnia 1454–1466	80
5. Sytuacja polityczna Warmii i Prus Krzyżackich w latach 1466–1525	86
6. Organizacja państwa krzyżackiego w Prusach	92
7. Gospodarka w państwie krzyżackim	100
8. Kultura średniowieczna na ziemiach pruskich	106

Rozdział III. Prusy w epoce nowożytnej (1525–1772) – Janusz Hochleitner

1. Sytuacja polityczna Warmii i Prus Książęcych w latach 1525–1657	118
2. Usamodzielnienie się państwa pruskiego	124
3. Reformacja i reforma Kościoła na Warmii	128
4. Życie umysłowe epoki odrodzenia	136
5. Gospodarka czasów nowożytnych	142
6. Znaczenie Warmii i Prus w kulturze europejskiej	148

Rozdział IV. Prusy Wschodnie w XIX wieku (1772–1914)

– Joanna Ulatowska-Letko

1. Warmia w granicach państwa pruskiego	162
2. W dobie wojen napoleońskich	168
3. Sytuacja gospodarcza w pierwszej połowie XIX wieku	174
4. Prusy Wschodnie w dobie polskich powstań narodowych i Wiosny Ludów	180
5. Gospodarka pruska w drugiej połowie XIX wieku	186
6. Mieszkańcy Warmii i Mazur w XIX wieku	192
7. Mniejszość polska na Warmii	202
8. Mniejszość polska na Mazurach	210
9. Miasto Olsztyn i jego rola w latach 1772–1914	216
10. Kultura ludowa Mazurów i Warmiaków w XIX wieku	222
11. Niemiecka kultura i nauka w Prusach Wschodnich	228

Rozdział V. Prusy Wschodnie w czasie wojen i między wojnami

– Paweł Letko

1. I wojna światowa w Prusach Wschodnich	240
2. Dyskusja nad przyszłością Prus Wschodnich	250
3. Plebiscyt na Warmii i Mazurach	256
4. Prusy Wschodnie w okresie międzywojennym	262
5. Gospodarka Prus Wschodnich w okresie międzywojennym	270
6. Ruch polski na Warmii i Mazurach w latach 1920–1933	276
7. Sytuacja Mazurów, Warmiaków i Polaków w latach 1933–1939	282
8. Działania militarne w Prusach Wschodnich w czasie II wojny światowej	288
9. Sytuacja wewnętrzna Prus Wschodnich w czasie II wojny światowej ...	294

Rozdział VI. Dawne Prusy Wschodnie po II wojnie światowej

– Iwona Józwiak

1. Ludność Warmii i Mazur po zakończeniu działań wojennych	308
2. Walka o władzę. Referendum 1946 i wybory do Sejmu 1947	316
3. Pierwsze lata powojenne	322
4. Sytuacja polityczna i gospodarcza Warmii i Mazur w latach 1948–1955 ..	328
5. Wydarzenia 1956 roku	334
6. Województwo olsztyńskie w latach 60. i 70.	338
7. Narodziny i działalność „Solidarności” w latach 1980–1981	344
8. Rok 1989 na Warmii i Mazurach	352
9. Warmia i Mazury w III Rzeczypospolitej	358
10. Życie kulturalno-oświatowe w regionie Warmii i Mazur	366
11. Różnorodność kulturowa i religijna współczesnego społeczeństwa Warmii i Mazur	390
12. Obwód Kaliningradzki i Okręg Kłajpedy	398

Aneks. Warmia i Mazury na tle geografii historycznej Europy Środkowo-Wschodniej
(esej historyczny) – Andrzej Piskozub

1. Rzeczpospolita Obojga Narodów – nasza unijna przeszłość	414
2. Europa regionów – nasza unijna przyszłość	434
3. Prusy – nasz historyczny region	460
Autorzy podręcznika	492
Wykaz źródeł ilustracji	494